

תעסוקת חרדים

מגמות והשלכות

ניצה (קלינר) קסיר

הפורום הישראלי לגיוון בתעסוקה

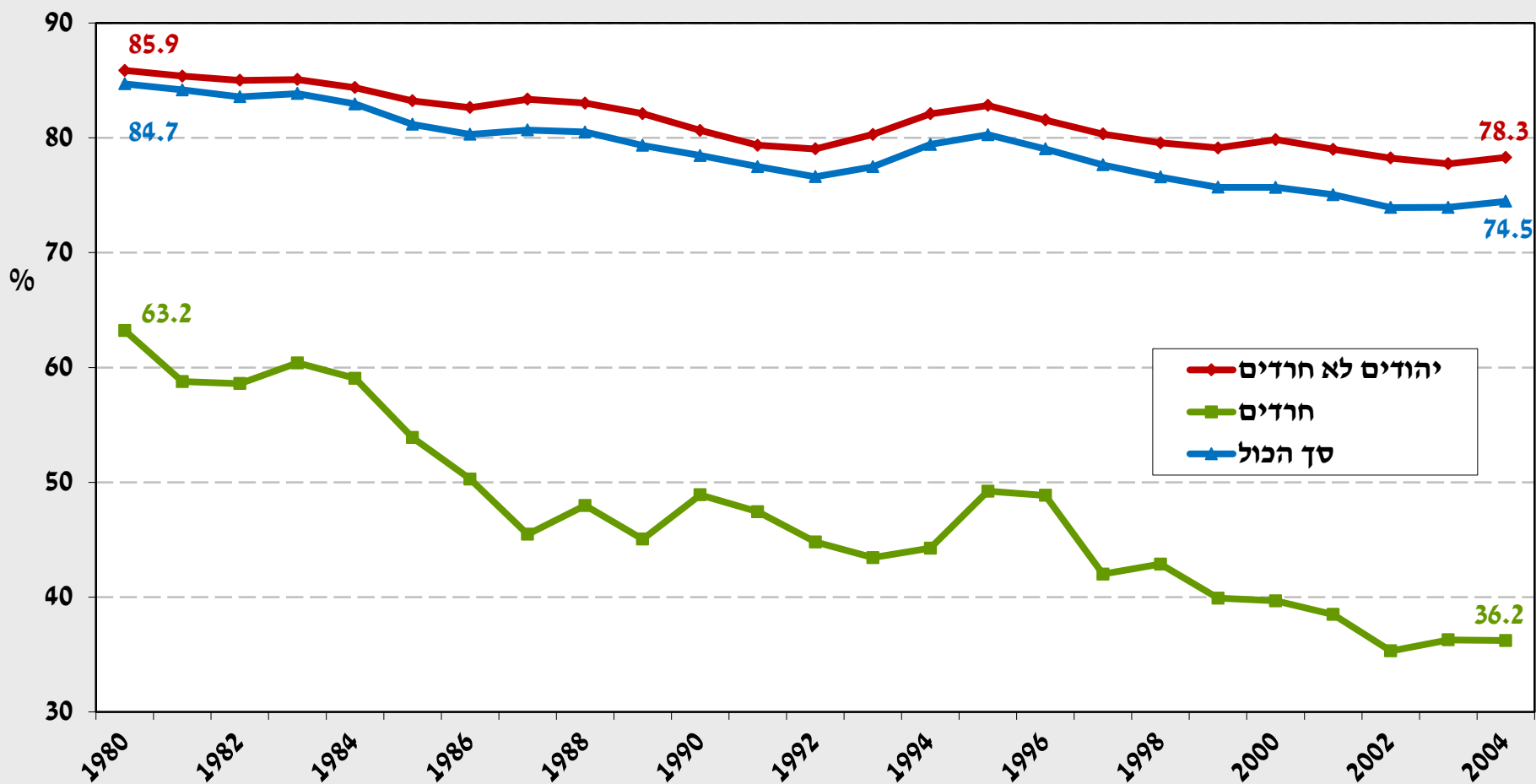
מרכז מפת"ח אשדוד (הרצאה ב-18.11.2015)

מעודכן ל-2017

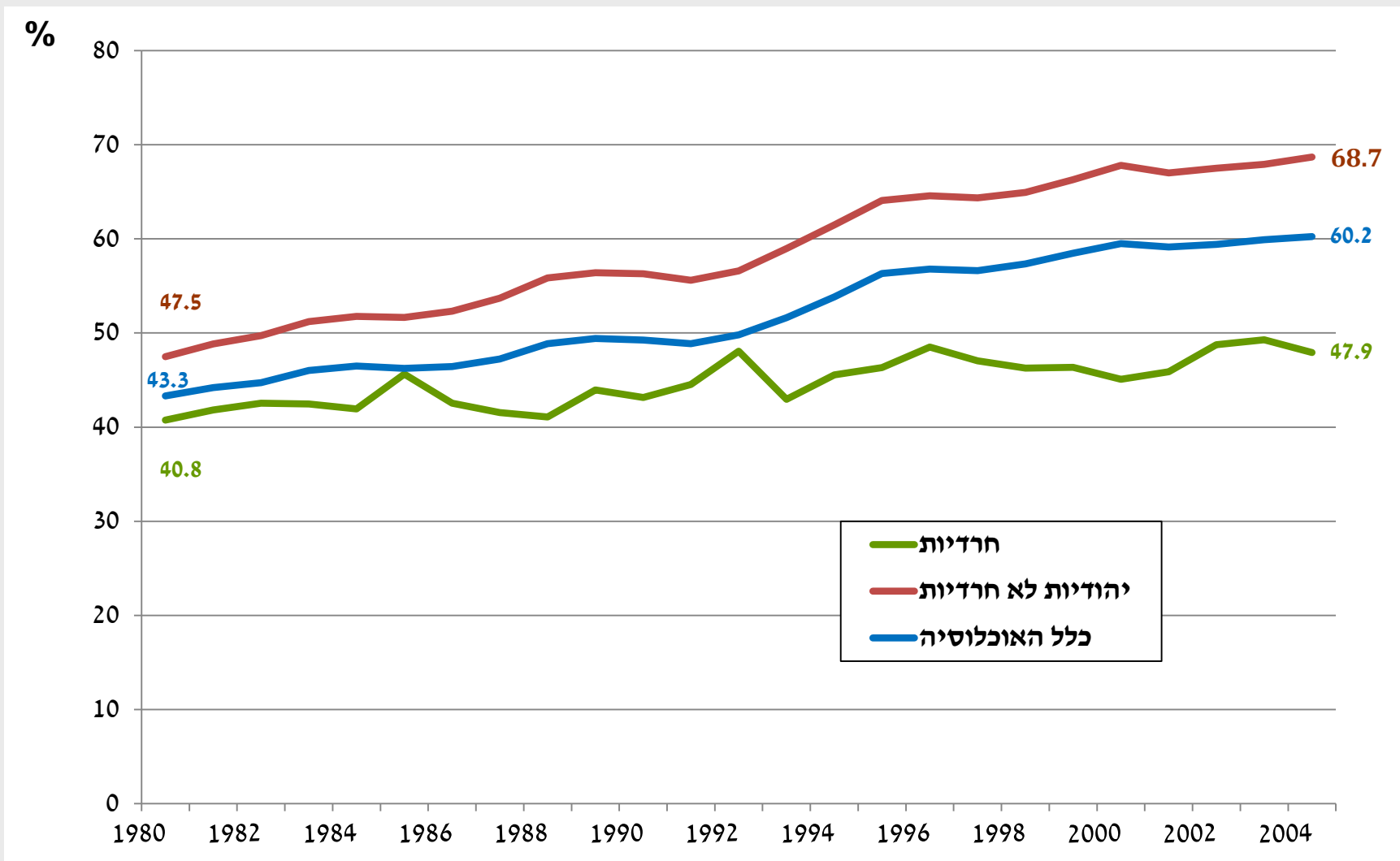
מגמות מרכזיות בתעסוקת חרדים עד תחילת שנות האלפיים

שיעור תעסוקה לפי קבוצות אוכלוסייה, גברים 25-64

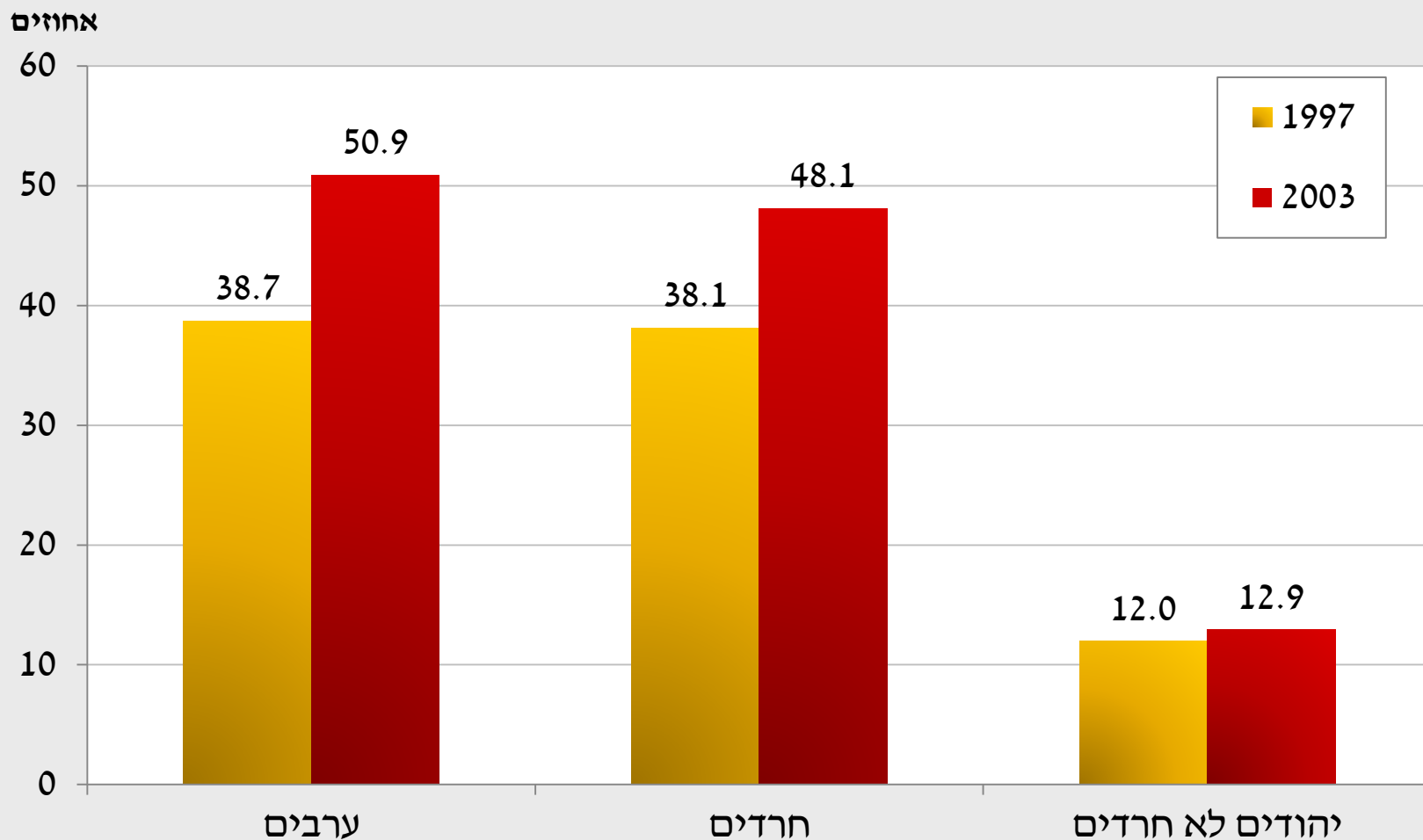
מקור: עיבודים מסקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2004-1980.

שיעורי תעסוקה לפי קבוצות אוכלוסייה, נשים 25-64

השלכות

תחולת העוני היחסי (נפשות) לפי קבוצות אוכלוסייה 1997 ו-2003

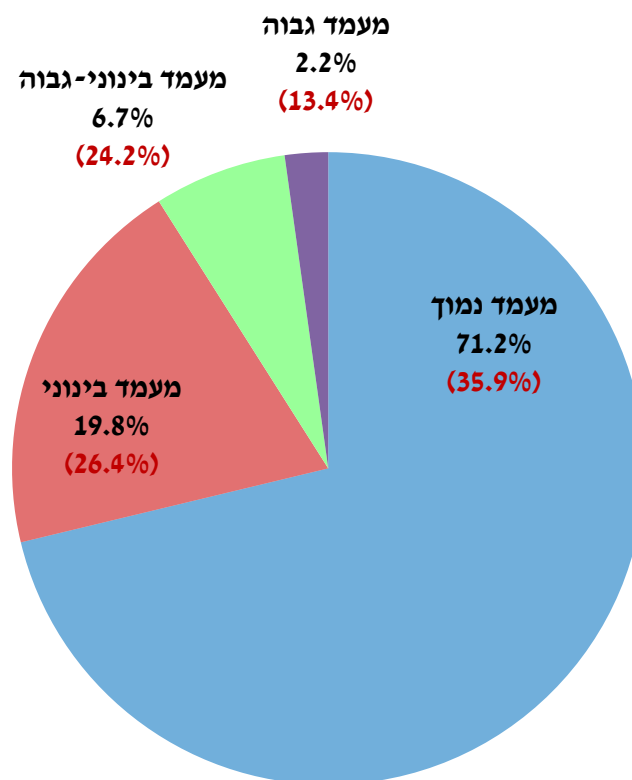
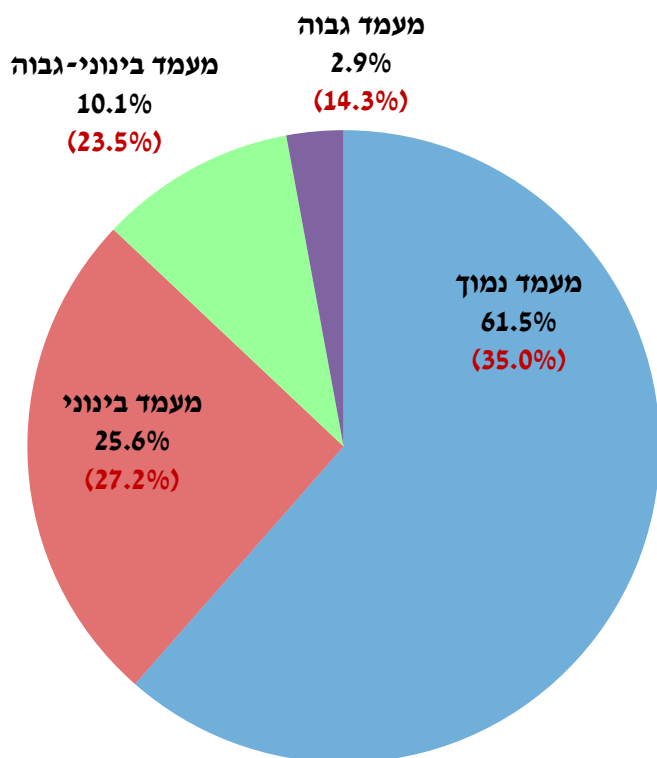
מקור: עיבודים מסקרי הכנסות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 1997 ו-2003.

המגזר החרדי: חלוקה למעמדות כלכליים

(בהשוואה לכלל האוכלוסייה)

1997

2003

חלוקה לפי משקי בית בגילאים שמעל 25.

מקור: עיבודים לסקרי הכנסות של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לשנים 1997 ו-2003.

מעמד הביניים:

הגדרה מקובלת

מעמד הביניים

משקי בית שהכנסתם גבוהה מ-75 אחוזים מההכנסה החציונית לנפש סטנדרטית, ונמוכה מ-125 אחוזים מההכנסה החציונית.

המעמד הבינוני-גבוה

משקי בית שהכנסתם גבוהה מ-125 אחוזים מההכנסה החציונית ונמוכה מ-200 אחוזים מההכנסה החציונית.

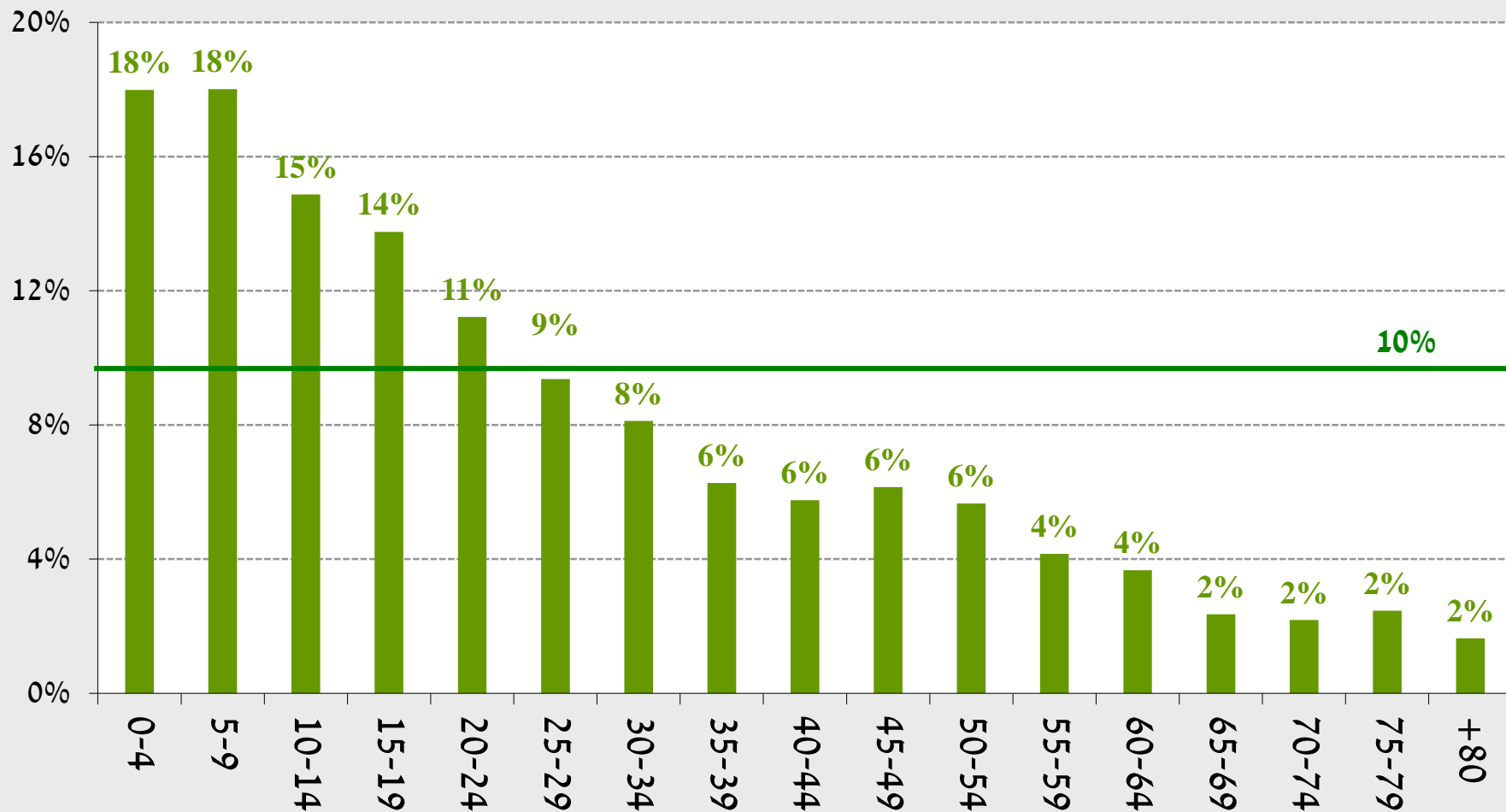
השלכות על החברה בכללותה

- נטל כלכלי על שאר האוכלוסייה הצריכה לממן את החברה החרדית
- אי מיצוי פוטנציאל הצמיחה
- פגיעה בלכידות החברתית

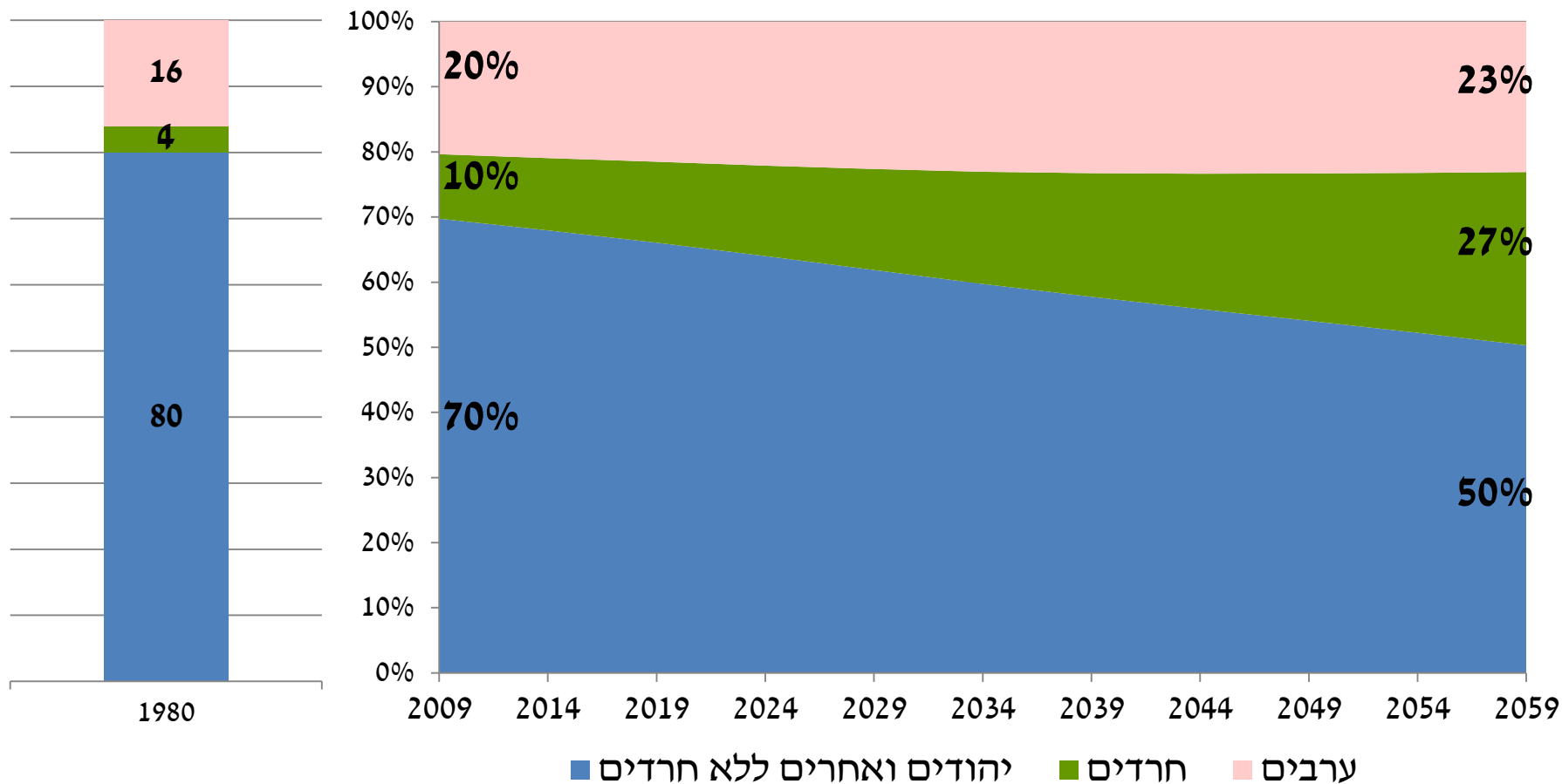
הדמוגרפיה והשלכותיה

אחוז החרדים מסך האוכלוסייה (שנת 2009)

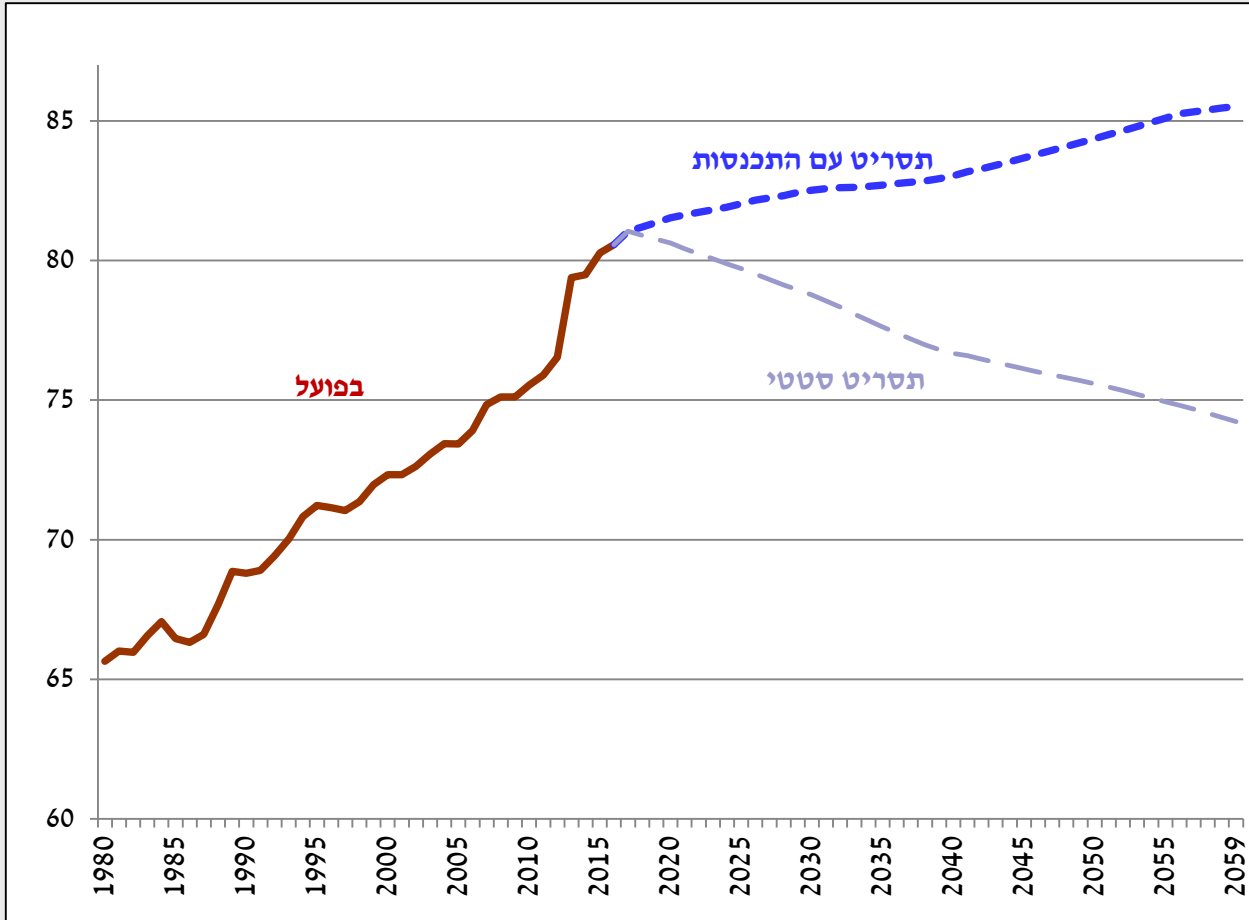
מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

תחזית אוכלוסייה (כל הגילאים)

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (התחזית הבינונית).

שיעורי ההשתתפות בגילאי העבודה העיקריים, התפתחות על פני זמן ותחזית

מקור: בנק ישראל.

- **תסריט סטטי – אין** התכנסות של שיעורי ההשתתפות של המגזר הערבי והחרדי.
- **תסריט עם התכנסות** – התכנסות (איטית וחלקית) של שיעורי ההשתתפות של החברה הערבית והחרדית, לשיעורי ההשתתפות של החברה היהודית הלא חרדית.

הדמוגרפיה - אתגרים לצמיחה

- האוכלוסייה בגיל העבודה צפויה לגדול ב-1.1% לשנה בשנים הקרובות (לעומת 2.2% בשנים האחרונות)
- האוכלוסייה ששעורי התעסוקה שלה גבוהים צפויה לגדול בשיעור נמוך עוד יותר
- צפוי לגרוע 1.3 נקודות אחוז מקצב הצמיחה השנתי ←
- **גובר הצורך בשילוב אוכלוסיות בתעסוקה, ובפרט:**
  - **חרדים (גברים)**
  - **ערבים**
  - **מבוגרים**
- חשוב ליצור תנאים שיתרמו לעליית ההון האנושי והפרייון, כך שגידול בשיעורי התעסוקה יתרום לצמיחה ולהעלאת רמת החיים

מדיניות בשנות האלפיים

מדיניות

מרווחה לתעסוקה

- קיצוץ קצבאות
- צעדים אקטיביים לעידוד תעסוקה (כמרכזי ויסקונסין, וכהפעלת מס הכנסה שלילי לקראת סוף העשור)

צבא

- הקלות על יציאה לעבודה של בני ישיבה
- מסלולים ייעודיים לגברים חרדים בצבא

בנוסף, בתחילת שנות האלפים בשל השפל בעולם ובישראל קטנו התמיכות בתלמידי הישיבות

יעדי תעסוקה לשנת 2020

	יעד 2020	מצב בפועל 2008	
	63%	39.5%	גברים חרדים 64-25
	63%	57.6%	נשים חרדיות 64-25
	83.3%	77.8%	יהודים לא- חרדים 64-25

יעדי תעסוקה לשנת 2020

התרחבות התעסוקה הנדרשת בהתאם ליעד (שיעורי שינוי)	יעד 2020	מצב בפועל 2008	
59.5%	63%	39.5%	גברים חרדים 64-25
9.4%	63%	57.6%	נשים חרדיות 64-25
7.1%	83.3%	77.8%	יהודים לא- חרדים 64-25

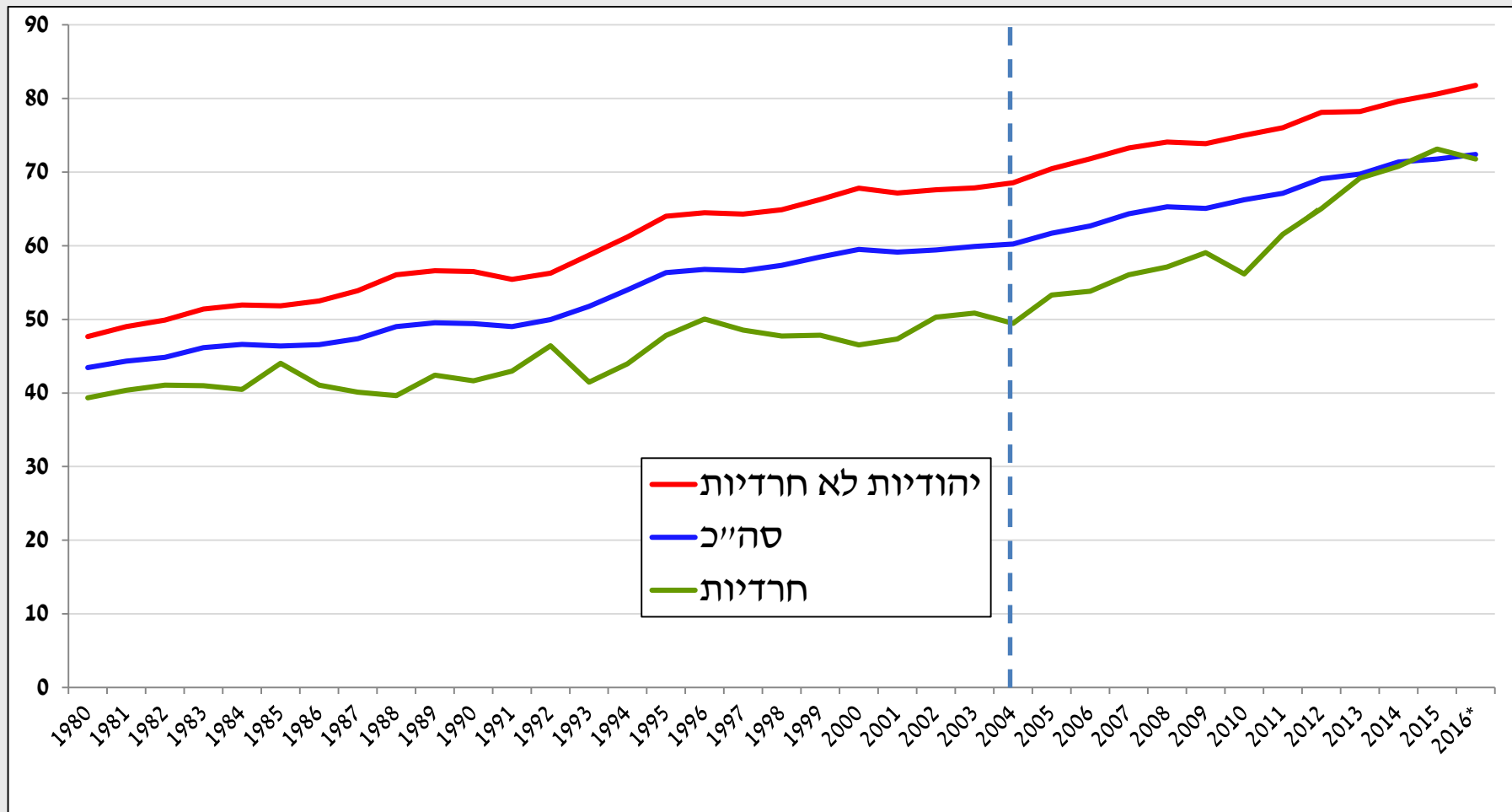

ההשתלבות בתעסוקה של המגזר

החרדי

מהמחצית השנייה של שנות האלפיים

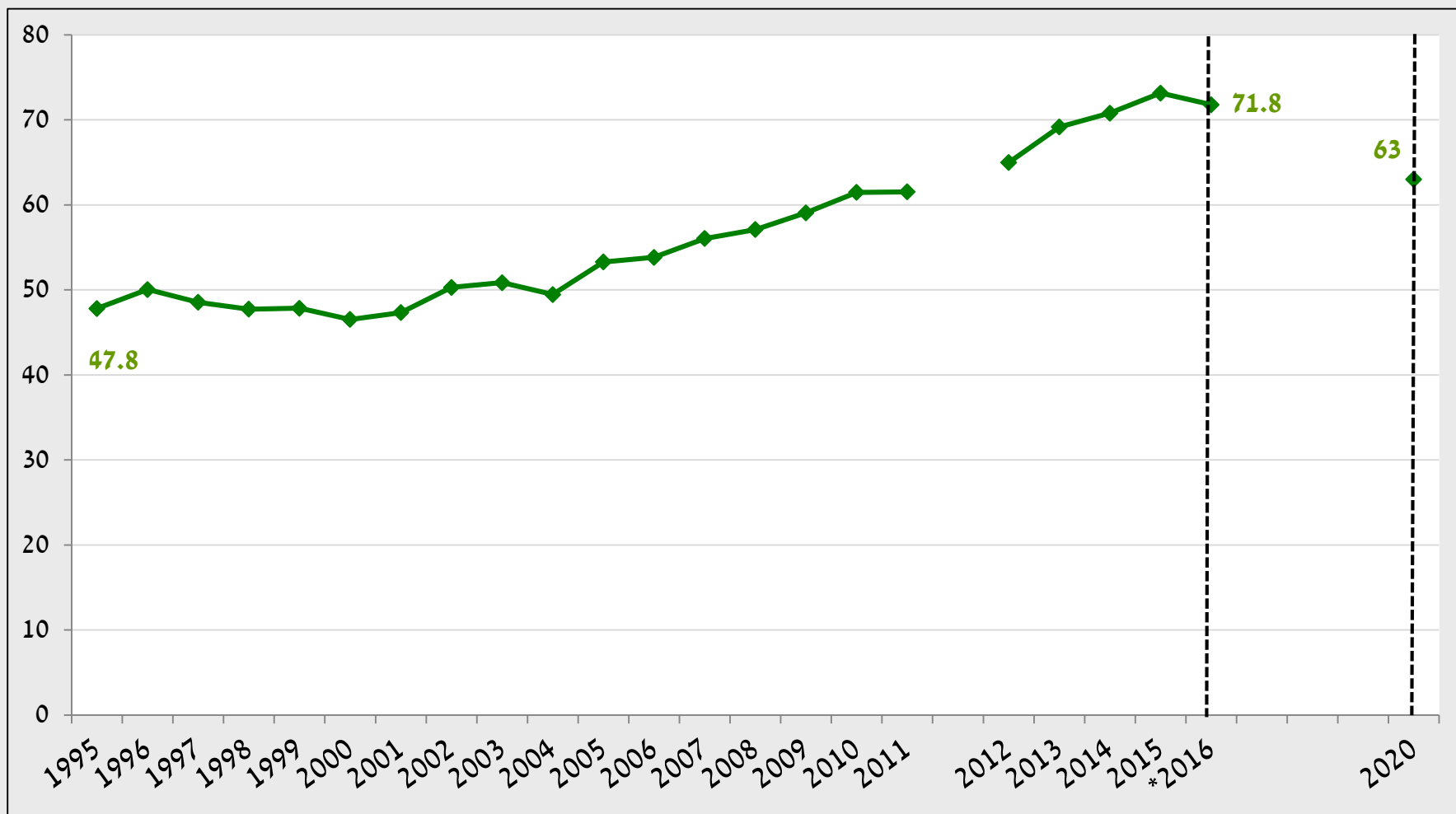
שיעורי תעסוקה לפי קבוצות אוכלוסייה, נשים 25-64¹

¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בשנת 2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית. * שנת 2016 כוללת את שלושת הרבעונים הראשונים.

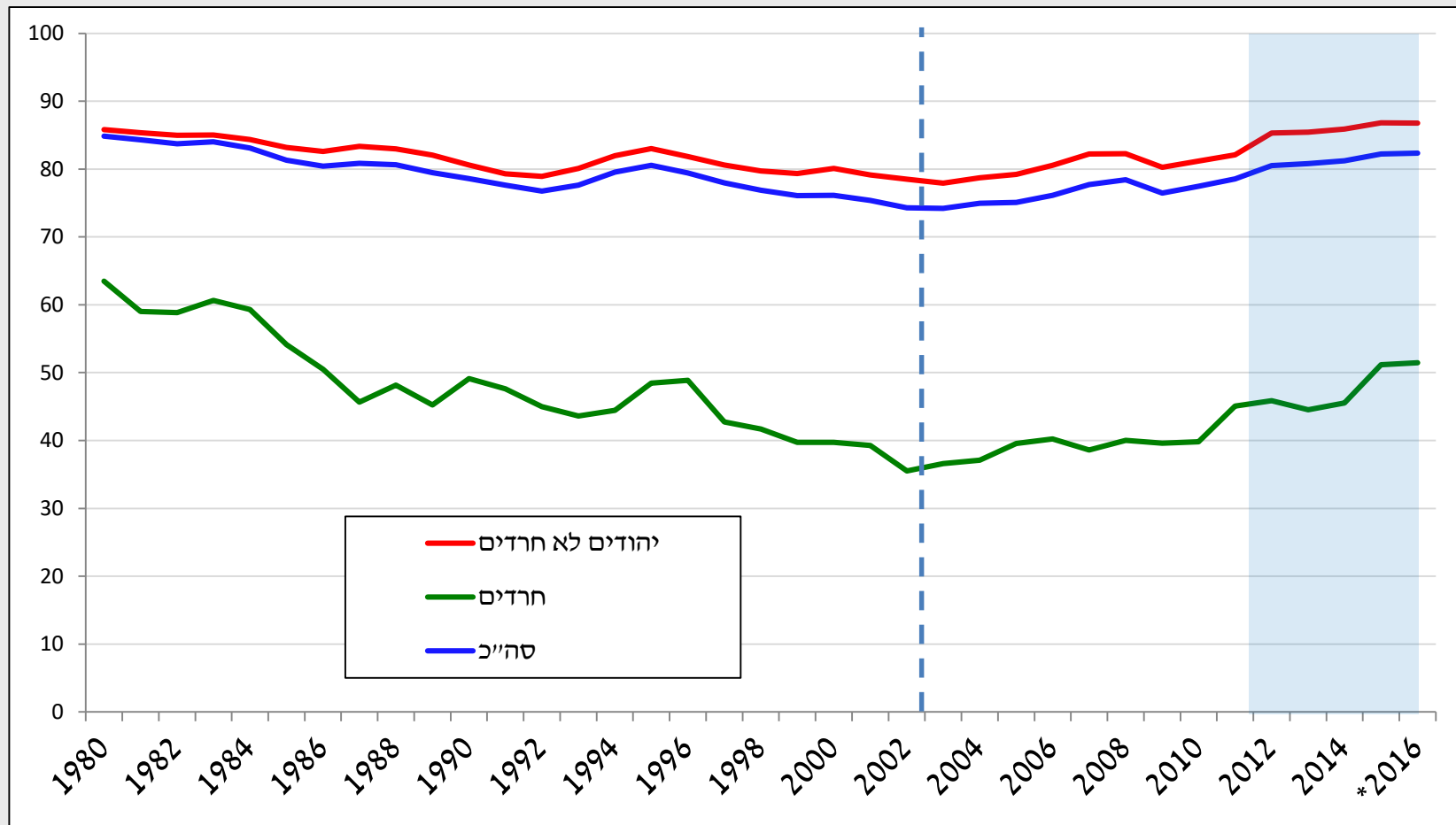
הדרך אל היעד – יעדי משנה בתעסוקה

גילאי 25 – 64, נשים חרדיות¹

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. יעדי התעסוקה מתוך דוח הועדה לבחינת מדיניות תעסוקה (נתוני 2016 הם ממוצע של שלושת הרבעונים הראשונים).
¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בין שנת 2011 ל-2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית

שיעורי תעסוקה לפי קבוצות אוכלוסייה, גברים 25-64¹

¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בשנת 2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית. * שנת 2016 כוללת את שלושת הרבעונים הראשונים.

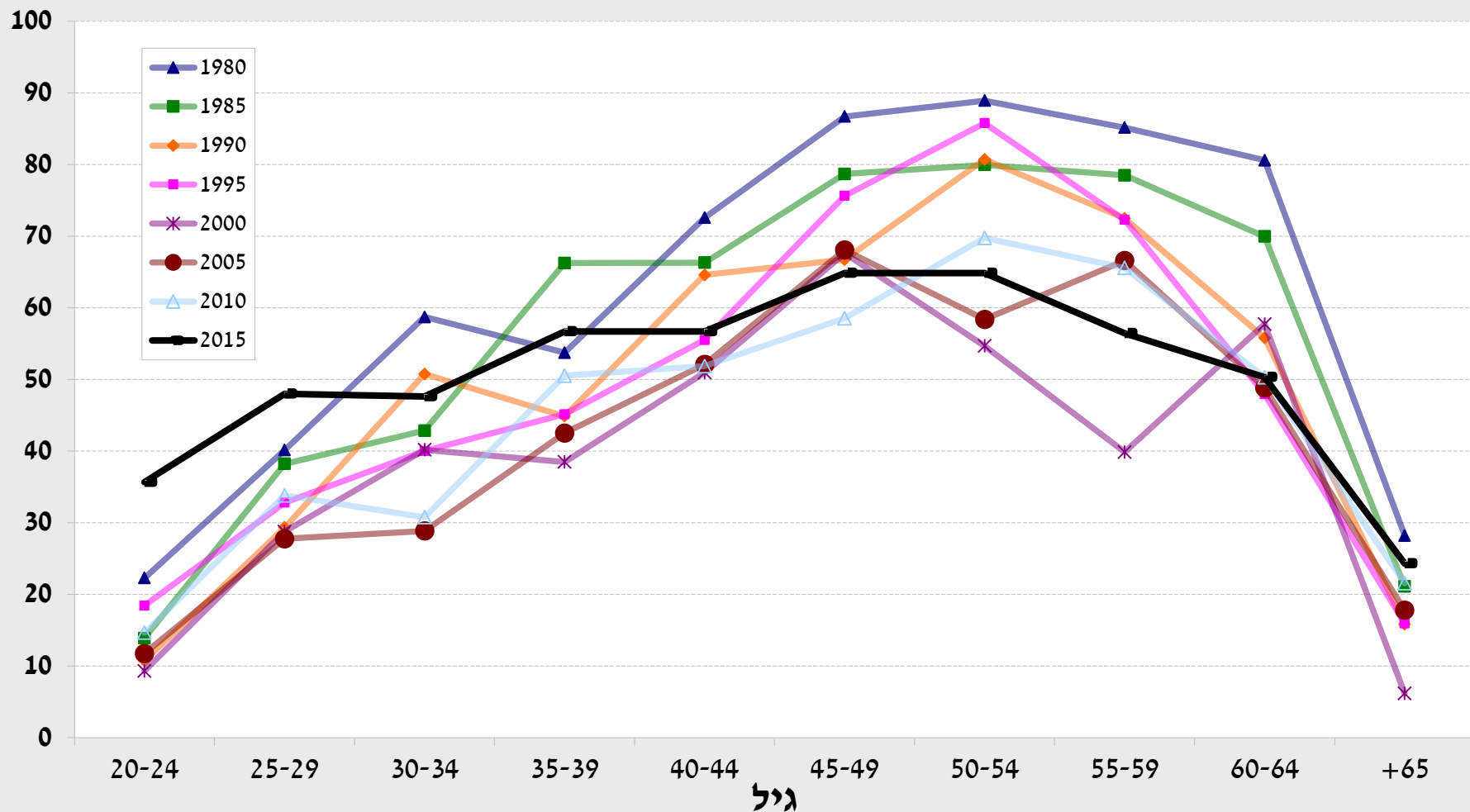
מקור: עיבודים לסקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

התרחבות מספר המועסקים, גברים גילאי 25-64

(שיעורי שינוי, אחוזים)

יהודים לא חרדים (ממוצע שנתי)	חרדים (ממוצע שנתי)	יהודים לא חרדים (מצטבר)	חרדים (מצטבר)	
2.2	7.1	33	143	2016-2004
1.9	6.3	21	84	2016-2007
1.1	5.8	6	32	2016-2012

שיעורי השתתפות לפי גיל – גברים חרדים

מקור: עיבודים מסקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנים שונות.

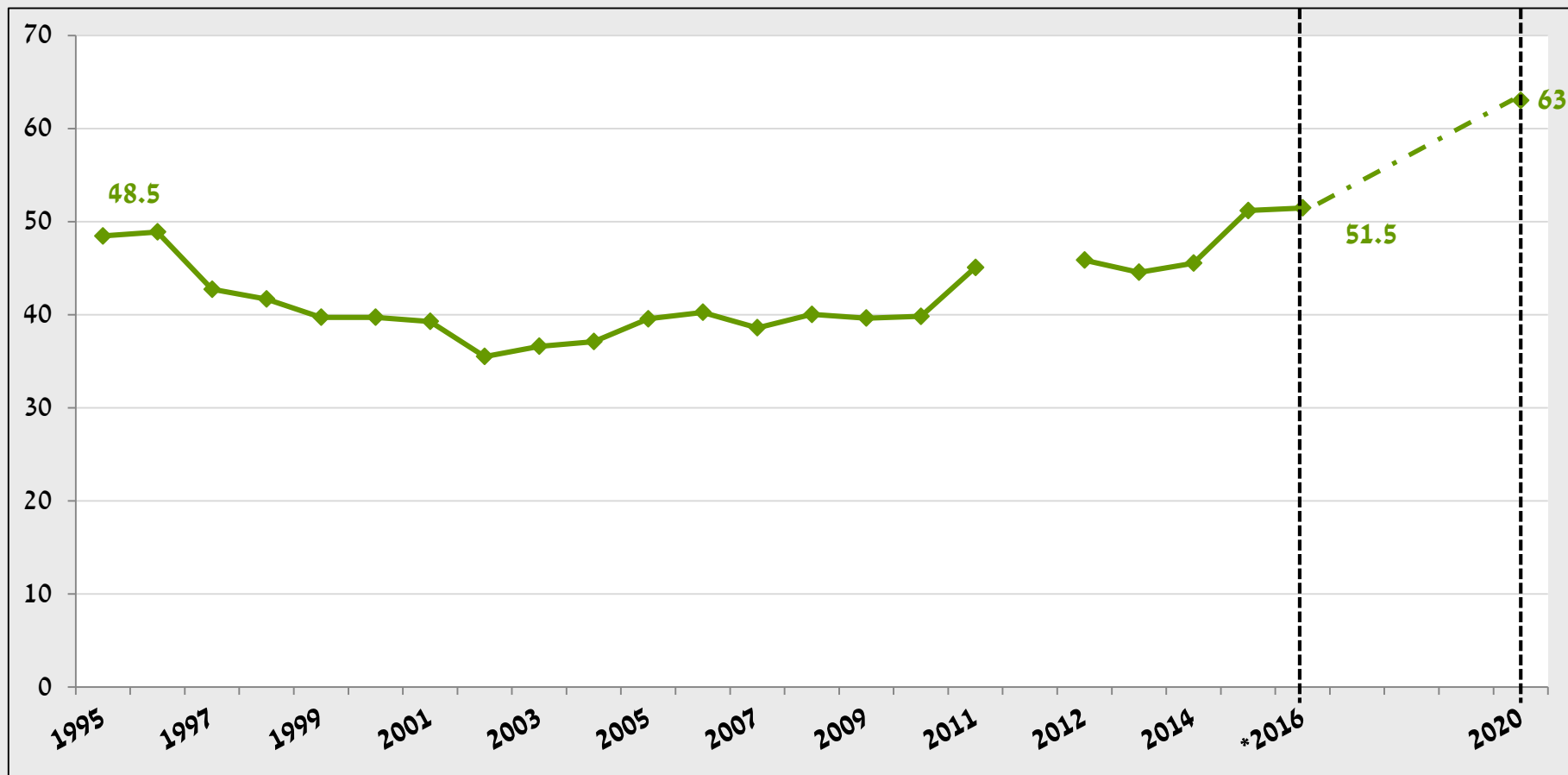
האם הכול טוב?

- שיעורי התעסוקה של הגברים החרדים עדיין נמוכים, גם בהשוואה לעבר

- הדרך להשגת היעד בקרב הגברים החרדים עדיין ארוכה

הדרך אל היעד – יעדי משנה בתעסוקה

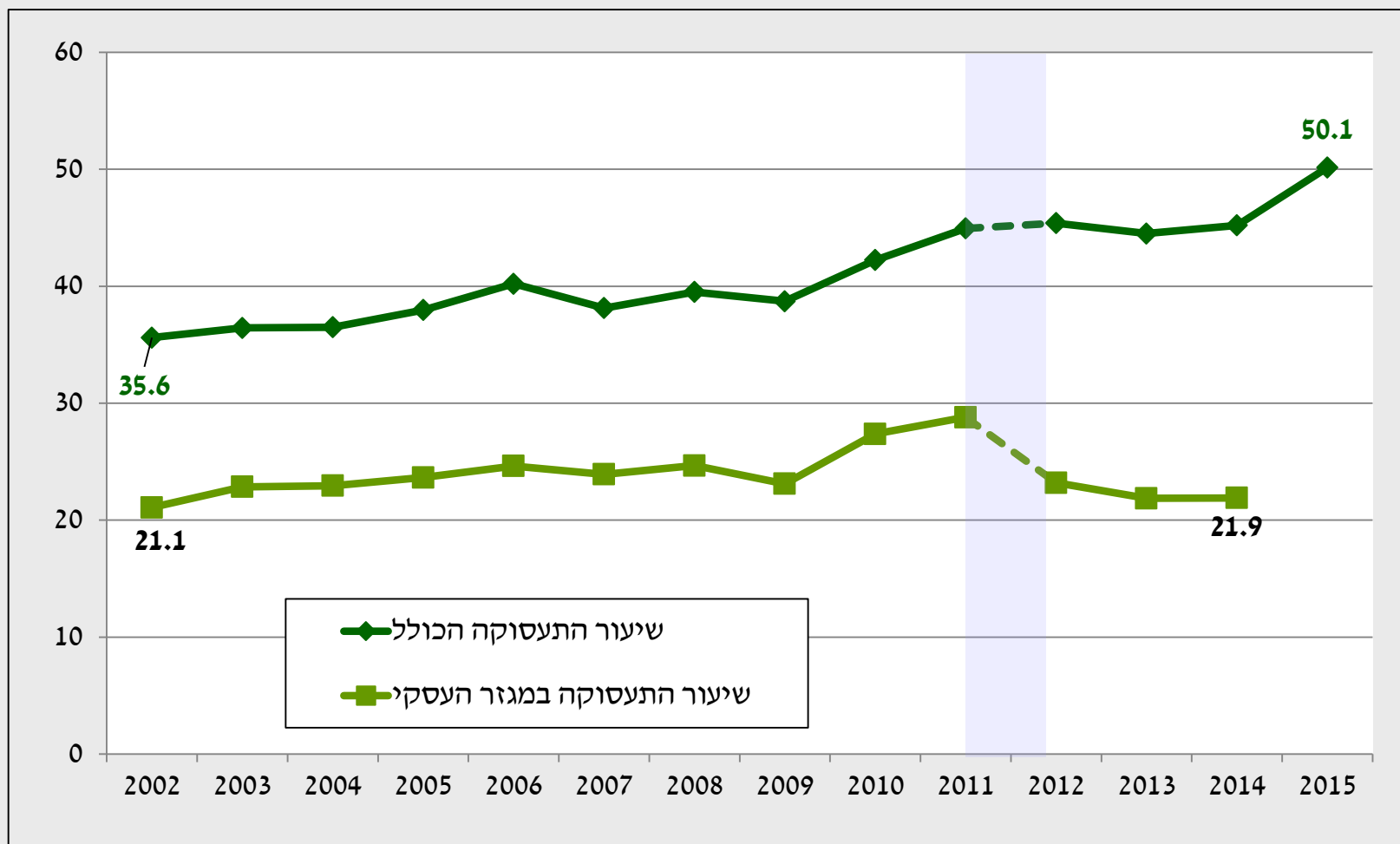
גילאי 25 – 64, גברים חרדים¹

מקור: עיבודים לסקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. יעדי התעסוקה מתוך דוח הועדה לבחינת מדיניות תעסוקה. ¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בשנת 2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית. * שנת 2016 כוללת את שלושת הרבעונים הראשונים.

שיעור התעסוקה הכללי ובמגזר העסקי של גברים

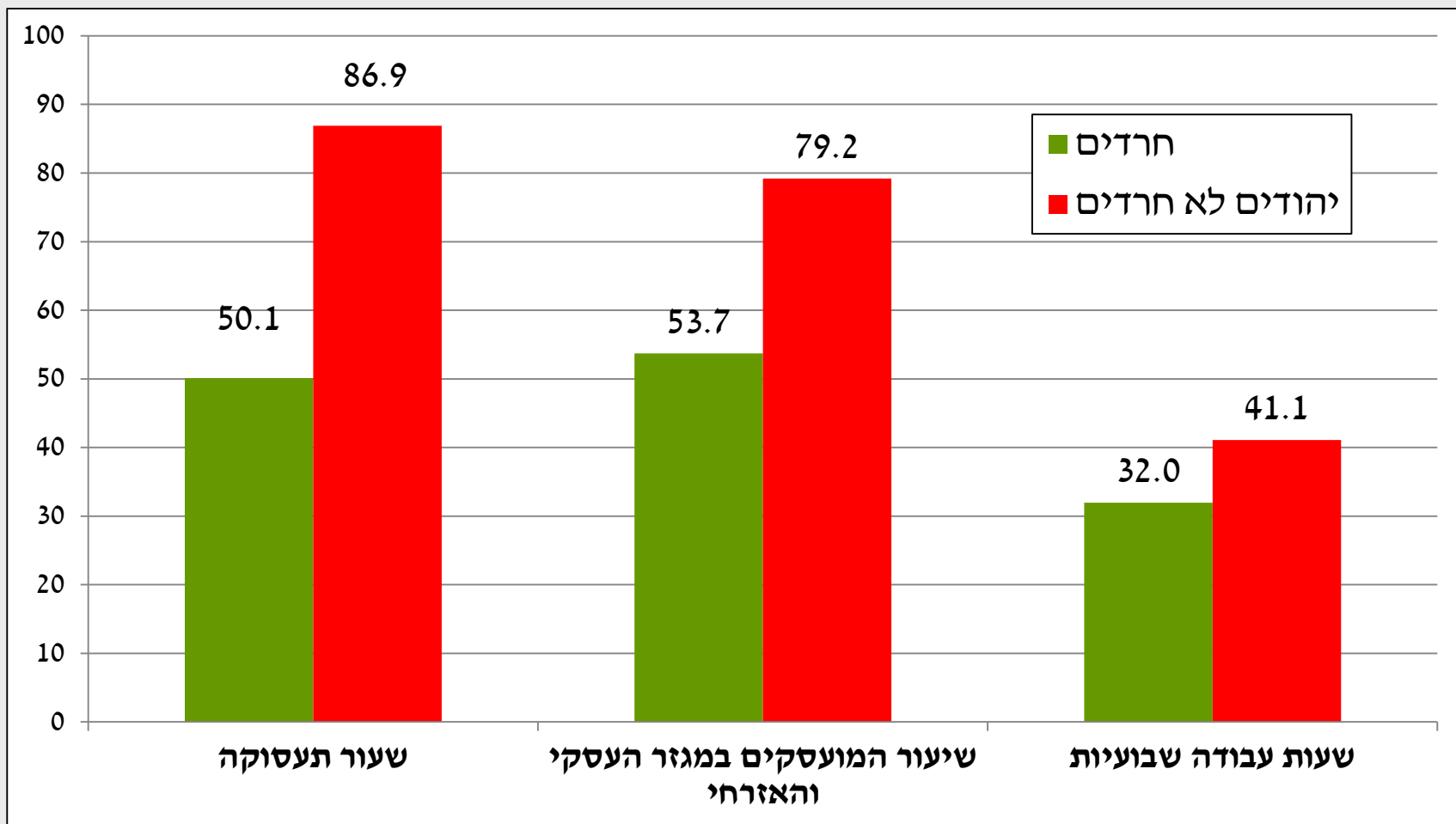
חרדים 2002-2015 (גילאי 25-64)¹

¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בין שנת 2011 ל-2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית.

מקור: עיבודים מסקרי כוח אדם, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

שיעור התעסוקה הכללי, מועסקים במגזר העסקי והאזרחי, ושעות עבודה שבועיות של גברים יהודים, 2015 (גילאי 25-64)

שיעורי אבטלה גברים חרדים, גילאי 25-64

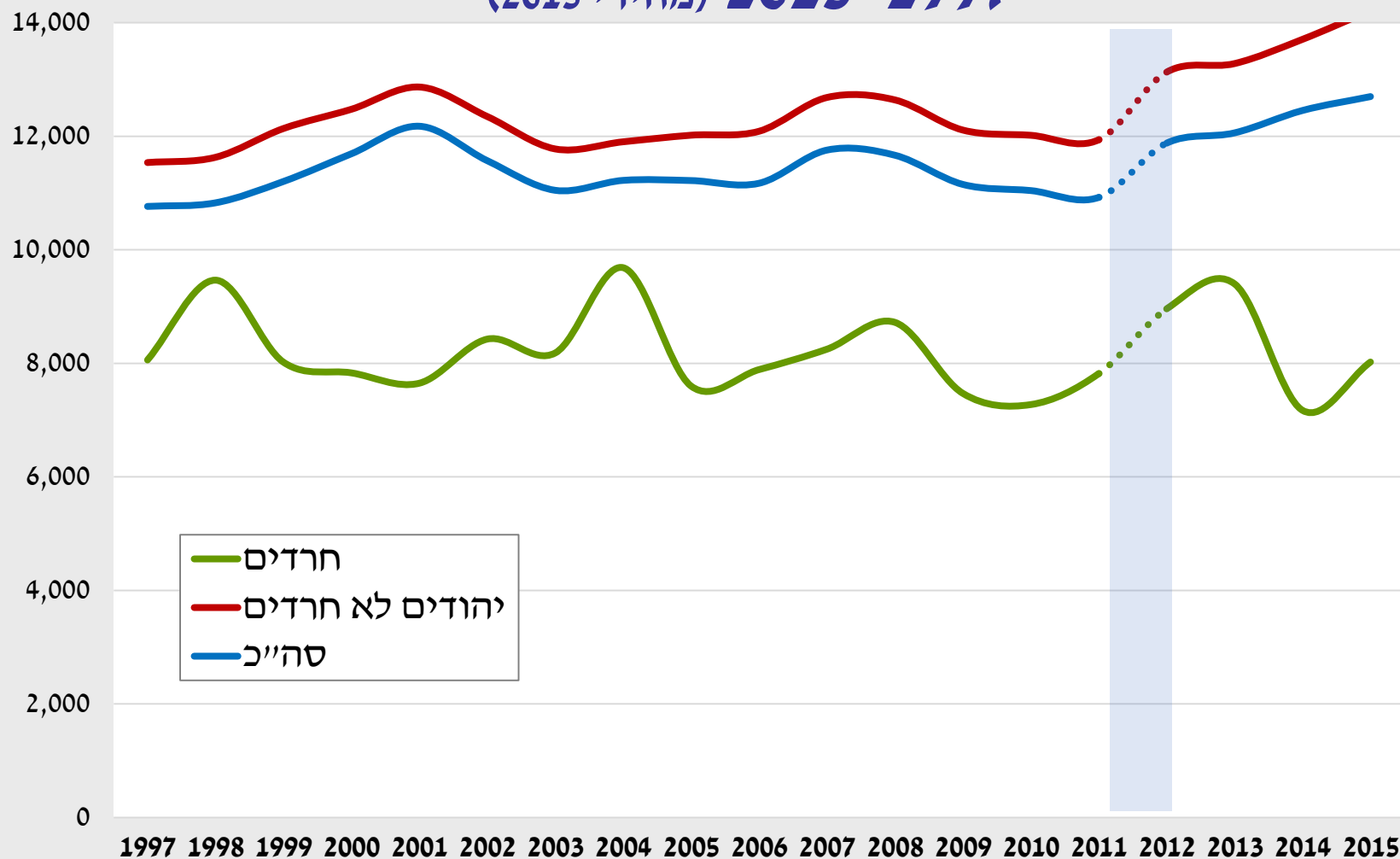
¹1995-2016

¹בסדרה יש שבר שכן שונו הגדרות התעסוקה בין שנת 2011 ל-2012, מתעסוקה אזרחית לתעסוקה הכוללת גם תעסוקה צבאית.
נתוני 2016 מתבססים על שלושת הרבעונים הראשונים של השנה.
מקור: עיבודים לסקרי כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הכנסה ממוצעת מעבודה שכירה – גברים 25-64

2015-1997 (מחירי 2015)

מקור: עיבודים מסקרי הכנסות וסקרי הוצאות משקי בית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בשנת 2012 יש שבר בסדרה עקב מעבר מסקר הכנסות לסקר הוצאות.

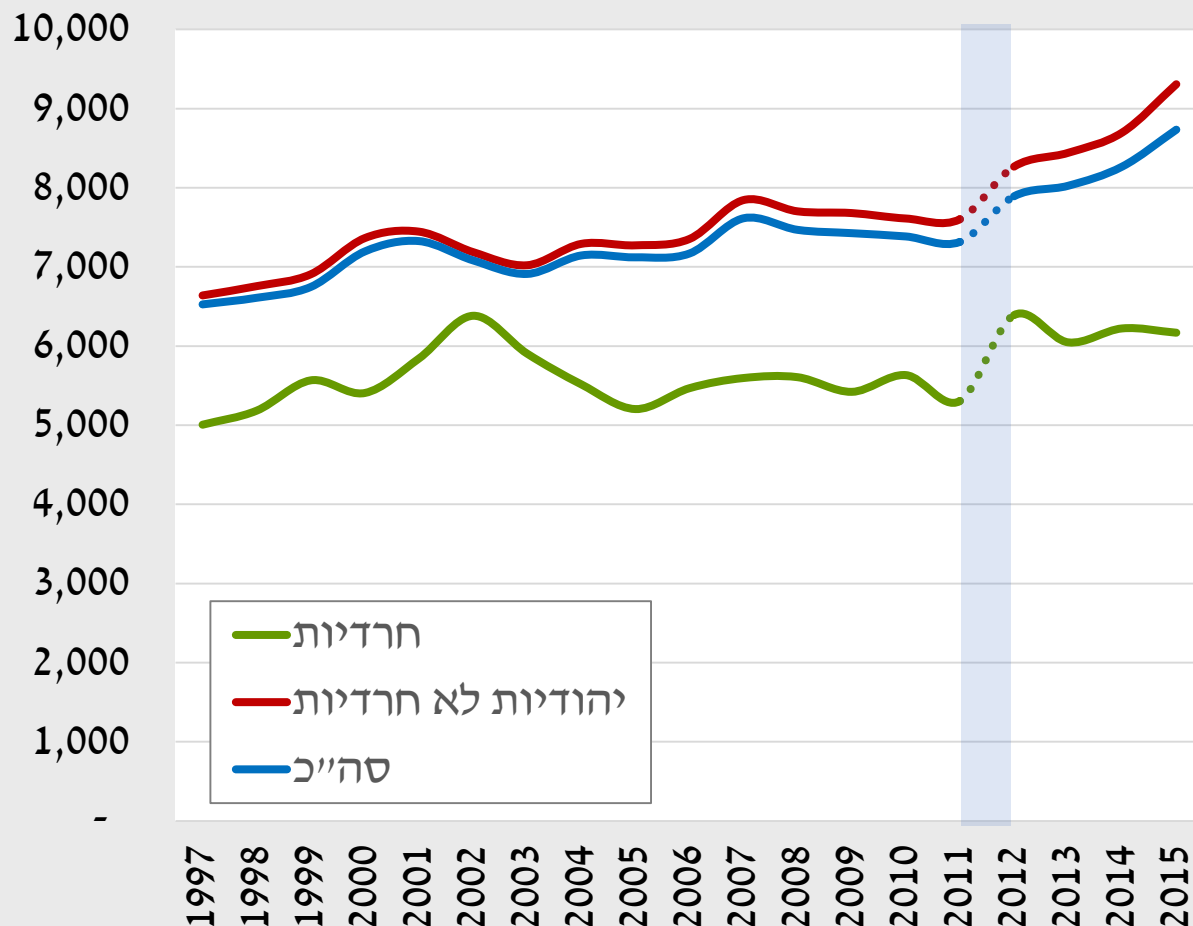
הכנסה ממוצעת מעבודה שכירה – נשים 25-64

(מחירי 2015) 2015-1997

שעות עבודה שבועיות בפועל	שנת 2015
28.8	נשים חרדיות
35.1	נשים יהודיות לא-חרדיות

הפער בשעת עבודה של נשים חרדיות בהשוואה לזה של נשים יהודיות לא חרדיות קטן בהרבה בהשוואה לפער בשכר החודשי

מקור: עיבודי מסקרי הכנסות וסקרי הוצאות משקי בית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בשנת 2012 יש שבר בסדרה עקב מעבר מסקר הכנסות לסקר הוצאות.

סיכום

- השתלבות הגברים החרדים בשוק העבודה חלקית, והצטמצמה עד תחילת שנות האלפיים
- בתחילת שנות האלפיים בשל השפל בעולם ובישראל קטנו התמיכות בתלמידי הישיבות וצומצמו תשלומי ההעברה
- חל שינוי מה בתפיסה של המגזר לגבי הצורך ביציאה לעבודה לצד לימודי קודש
- הופעלו תכניות שונות, חלקן בשילוב גורמים מהמגזר ותוך התחשבות בצרכיהם
- מתחילת שנות האלפיים גבר השילוב של הגברים החרדים בשוק העבודה
- העבודה לא הושלמה

סיכום - מדיניות

- **אתגרים לעתיד** – השלכות של יישום ההסכמים הקואליציוניים

צעדים אקטיביים נדרשים

- נדרש המשך פעילות לעידוד יציאה לעבודה והקטנת התמריץ לאי-עבודה: הרחבת מענק עבודה (מס הכנסה שלילי); הפעלת תכנית החומש בשילוב מקיף של המעסיקים, ישיבות הסדר חרדיות
- הקניית ארגז כלים בתחומי לימוד הנדרשים לשוק העבודה (בשילוב הרבנים); מסלולי הכשרה והשמה
- שיפור תדמית העובד החרדי

תודה על ההקשבה

ניצה (קלינר) קסיר